

เฉลิมพล โลหะมาตย์ 2551: คนตรีประกอบพิธีกรรมรำผีหมอของหมู่บ้านบางกระดี่ แขวงแสมดำ
เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา) สาขาวิชา
ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา ภาควิชาศิลปนิเทศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์
พรทิพย์ เย็นจะบก, วท.ค. 253 หน้า

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อทราบประวัติความเป็นมาของพิธีกรรมรำผีหมอของหมู่บ้านบาง
กระดี่ ศึกษาวิเคราะห์คุณลักษณะของคนตรีและความสัมพันธ์ของคนตรีกับขั้นตอนในพิธีกรรม ศึกษาบทบาท
ของพิธีรำผีหมอในชุมชนรวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในชุมชนที่ส่งผลต่อพิธีกรรม โดยใช้ระเบียบ
วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งเน้นการศึกษาในภาคสนามเป็นสำคัญ สรุปผลในเชิงวิเคราะห์และพรรณนาให้รายละเอียด

พิธีกรรมรำผีหมอเป็นการถวายเป็นเครื่องเซ่นต่อบรรพบุรุษพร้อมทั้งการรำรำ จากความคล้ายคลึงใน
ขั้นตอนในพิธีรำผีระหว่างในประเทศไทยกับในรัฐมอญประเทศพม่าทำให้สันนิษฐานได้การรำผีในประเทศไทย
ไทยได้เข้ามาพร้อมกับชาวมอญที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย พิธีรำผีจะจัดขึ้นเนื่องจากมีการกระทำผิดกฎข้อ
ห้าม ชาวมอญเรียกว่า “ผิดผี” หรือมีการบนบานสาธยายไว้กับบรรพบุรุษ

ในพิธีรำผีหมอมีการใช้วงปีพาทย์มอญบรรเลงประกอบในพิธีกรรม ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้
เลือกศึกษาคนตรีประกอบพิธีรำผีของวงปีพาทย์คณะผู้ใหญ่นุญธรรมเท่านั้น ผลการศึกษาพบว่าทเพลงหลัก ๆ
ในพิธีรำผีของวงปีพาทย์คณะผู้ใหญ่นุญธรรมจะมีอยู่ทั้งสิ้น 24 เพลง การบรรเลงเพลงในพิธีกรรมจะมี
ความสัมพันธ์กับขั้นตอนที่กำลังประกอบในพิธี ในด้านคุณลักษณะทางดนตรี ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาบทเพลงที่มี
การบรรเลงบ้อยที่สุดในพิธีรำผีจำนวน 5 เพลง โดยศึกษาทำนองข้องมอญวงใหญ่ พบว่าทั้ง 5 เพลงมีการใช้กลุ่ม
เสียงอยู่เพียง 2 กลุ่มเสียงคือ C D E G A และ G A B D E ซึ่งกลุ่มเสียงที่ใช้มากที่สุดคือกลุ่มเสียง C D E G A ซึ่ง
การใช้กลุ่มเสียงร่วมกันส่งผลให้การบรรเลงเพลงต่อกันในพิธีกรรมเป็นไปอย่างราบรื่น เพลงที่มีการใช้กลุ่ม
เสียงทั้ง 2 กลุ่มมีอยู่ 3 เพลงคือเพลงอะบะคาน (อะบะคาน) เพลงเหลอะอะนะชุก (อะบะออร์อะอะ) และเพลง
เหลอะโคร (อะบะออร์อะ) ส่วนเพลงที่มีการใช้กลุ่มเสียง C D E G A เพียงกลุ่มเสียงเดียวมีอยู่ 2 เพลงคือเพลง
เหลอะแซง (อะบะออร์อะ) และเพลงเหลอะกรับ (อะบะออร์อะ)

พิธีรำผีได้ส่งผ่านความเชื่อ กฎ ข้อห้ามต่าง ๆ นับเป็นภูมิปัญญาในการสั่งสอนลูกหลานของบรรพบุรุษ
ชาวมอญสู่คนรุ่นหลัง สังคมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันส่งผลต่อวิถีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่โดยรวมของ
ชาวบ้านบางกระดี่ ทำให้ปัจจุบันสามารถพบพิธีรำผีได้น้อยลงในสังคมชาวมอญหมู่บ้านบางกระดี่